

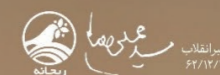
امید آئنده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال سوم شماره ۲۴ | دی ۱۴۰۴

سربای خود اوست

بعضی خیال می‌کنند باید دخترشان را حتماً بدهند به کسی که هم شأن خودشان باشد. می‌پرسیم هم شأن یعنی چه؟ می‌گوید اگر ما مثلاً یک کاسبی هستیم، این قدر سرمایه داریم، آن هم یک کاسبی باشد، همین قدر یک خرده بیشتر ما اگر این مقدار اعتبار اجتماعی داریم، آن هم همین حدودها داشته باشد! چرا؟ این چه قیدی است؟ اسلام اینها را قبول ندارد و ارزش‌های معنوی را قبول دارد.

امید آئنده | نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال سوم شماره ۲۴ | دی ۱۴۰۴

ارتباط با ما: @omid_ayande

اسکن کنید و به صفحه ما در اینستا پیوندید

شما کنشگران حوزه جمعیت می‌توانید خاطرات یا اخبار فعالیت‌های خود را برای ما ارسال کنید.

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

تحریریه: جمعی از پژوهشگران حوزه جمعیت

سردبیر: جواد حجت

ویراستار: مریم سلطانی نسب

طراح و صفحه آرا: حسین پور عسگری

امور اجرایی: حمید وحیدی

نوبت چاپ: اول / شماره ۲۴ / دی ۱۴۰۴

موضوع این شماره: کمالگرایی افراطی

نوع انتشار: دیجیتال

ارتباط با ما: کانال امیدآینده در ایتا / @omide_ayande

فهرست

درآمد	۳
بیانات آقا	۴
گفتار	۵
مصاحبه	۶
یادداشت	۹
شعر	۱۰
معرفی کتاب	۱۱
کلیپ ها	۱۲
روایت	۱۳
گوهرشناس	۱۴
اسلام اینها را قبول ندارد	۱۵

درآمد

لیلا دختر پیر انرژی و سرزنده ای بود. از ابتدای قبولی در دانشگاه، خواستگاران زیادی داشت. اما او هرکدام را به بهانه ای رد می کرد. هرچه پدر و مادرش او را نصیحت می کردند که سخت گیری نکنند، بی فایده بود. گذشت... سال ها بعد، زمانی که لیلا چهل سالگی را پشت سر گذاشته بود، پدرش از دنیا رفت. غم از دست دادن پدر از یک طرف و حس بی پناهی و بی سرپرستی از طرف دیگر، او را احاطه کرد. اکنون بهتر می توانست بفهمد چه فرصت هایی را از دست داده است. او دچار «کمال گرایی افراطی» شده بود و امروز افسوس عمر رفته را می خورد. او نه تنها شانس ازدواج خود را تقریباً از دست داده بود، بلکه دوران طلایی جوانی خود را که میشد زندگی شیرینی در کنار همسر و فرزندان داشته باشد را با تجرد گذرانده بود.

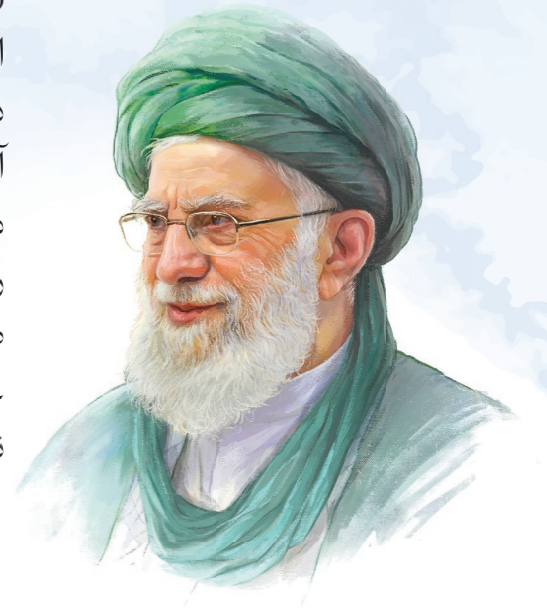
کمال طلبی بد نیست؛ اما این هم روشن است که هیچ کس بی عیب نیست. لیلا باید شاخص هایی منطقی برای همسر آینده ی خود تعیین می کرد و خواستگاری که اکثریت شاخص های مدنظرش را دارا بود، می پذیرفت. اگر بنا بود همه با یک انسان صد در صد کامل و بی نقص ازدواج کنند، اساساً چه نیاز به «سازش و سازگاری» در زندگی مشترک بود؟ انعطاف پذیری و سازگاری، جایی معنا دارد که نقص یا ناهنجاری ای در رفتار یا شخصیت شریک زندگی وجود داشته باشد و انسان آن را تحمل کند تا استحکام زندگی مشترک دچار آسیب نشود.

بیانات آقا

«سوال: چیزی که ما همیشه با آن مواجه بوده ایم، این مسأله بوده که معیارهایی که برای ازدواج وجود دارد چیست؟ البته هرکسی معیارهایی برای خودش دارد؛ منتها ما امروز که بحمدالله خدمت شما رسیدیم و این توفیق را داریم که از بیاناتتان مستقیماً استفاده کنیم، می‌خواهم این را مستقلاً بپرسم که اصلاً شما چه معیارهایی را برای ازدواج جوانان پیشنهاد می‌فرمایید و اگر صلاح می‌دانید، مقداری درباره مسائل شخصی - مثلاً فرزندان‌تان که ازدواج کردند، یا ان‌شاءالله ازدواج خواهند کرد - بفرمایید که چه معیارهایی را در چنین مسائلی در نظر می‌گیرید که ما ان‌شاءالله استفاده کنیم.»

«جواب: بله؛ معیارهایی که در ذهن من هست، خیلی خارج از آنچه که در ذهن عرف متشرع ماست، نیست. من اصرار دارم بر نفی بعضی از معیارها؛ یعنی چیزی که من بیشتر روی آن تأکید می‌کنم، ارائه یک چارچوب معیاری نیست. چون می‌دانید اسلام، میدان را باز گذاشته، ضمن این که ارزش‌هایی را در درجه اول قرار داده است؛ اما مردم را در آن چارچوب، صددرصد محدود نکرده است - که حالا ممکن است مثالی عرض بکنم - بنابراین من در تعیین معیارها خیلی اصراری ندارم، بلکه در نفی بعضی از معیارها اصرار دارم.»

بیانات رهبر انقلاب در دیدار جمعی از بانوان اندیشمندان

۱۳۷۷/۷/۱۸

جهت مطالعه کل مطلب بارکد را اسکن کنید

جنبه دیگری که اصلاً نباید مورد نظر باشد، عبارت است از «**تشخیص اجتماعی**». این هم اصلاً نباید مورد نظر باشد. من شنیده‌ام - به گوشم خورده - بعضی افراد که می‌گردند تا پسری را برای دخترشان، یا دختری را برای پسرشان انتخاب کنند - خوشبختانه در خود دخترها و پسرها کمتر هست؛ مربوط به پدرها و مادرهاست - می‌گردند تا عروسی، یا دامادی را انتخاب کنند که حتماً **وابسته به بیت و شخصیت شهیر، یا بسمت معروفی** باشد. این هم به نظر من معیار غلطی است و نبایستی مورد نظر باشد...

رهبر معظم انقلاب: یکی از معیارهایی که من به شدت مایل به نفی آن هستم، **مسأله ثروت** است. وقتی جوانی می‌خواهد ازدواج کند - چه پسر و چه دختر - اصلاً نباید ثروت همسر و نامزد ازدواجش را مورد توجه قرار دهد. به نظر من این یک جاذبه گمراه کننده است نه یک جاذبه حقیقی. پس این نباید مورد نظر باشد؛ کمالین که در مورد خود ما هم همین طور بوده است. در موارد معدودی که بوده - دو تن از فرزندان من ازدواج کرده‌اند - به کلی این معنا مورد نظر نبوده است.

گفتار

گفتاری از خانم دکتر مریم اردبیلی

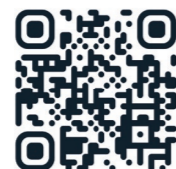
کارشناس خانواده پیرامون کمال گرایی در تربیت فرزند

یک کمال گرایی افراطی بر روش‌های تربیتی ما سایه انداخته و خلاقیت و قدرت کنش مادرانه ما را کم کرده، مادر این توان و استعداد را دارد که مطالعه کند، نسخه‌های دیگران را ببیند و روش‌های تربیتی جدید خودش را ابداع کند، این مادر یک کنشگر فعال است، حتی از روی کتاب بچه اش را تربیت نمی‌کند، ممکن است ۱۰۰ کتاب بخواند اما این قدرت را دارد که روش تربیتی خودش را در لحظه خلق کند، چون فقط آن روش به درد بچه اش می‌خورد.

ما در الگوهای تک نسخه ای کلیشه ای کمال گرای افراطی گم می‌شویم و مادری مان را فراموش می‌کنیم، یک علت اصلی فرزند هراسی در جامعه ما این است، قبل از اینکه بچه دار شویم می‌ترسیم که نتوانیم آن طور که باید درست تربیتش کنیم، ما در آینده پژوهی یک حرفی داریم که آینده استعماری آینده من نیست، آینده‌ای که دیگران تصویر کرده‌اند، آینده من نیست، آینده خودم را خودم باید درست کنم، لذا به تعداد مادران ما تجربه تربیت وجود دارد.

کمال گرایی باعث می‌شود که شما اصلاً بچه‌دار نشوید و از بچه بترسید، در واقع یک بخش جدی فرزند هراسی از کمال گرایی نشأت می‌گیرد، یکی از اشکالات ما تربیت ایزوله و استریلیزه است، ما باید به تدریج کودکان مان را با تلویزیون، دوستان، روابط، مشکلات و محیط اجتماعی آشنا کنیم، قرار است ما یک کنشگر فعال اجتماعی تربیت کنیم، متأسفانه ما در این کمال گرایی افراطی کودکان مان را به شدت مقلد بار می‌آوریم و این باعث می‌شود کودکان ما قدرت مواجهه فعال و پردازشگری دیتاهای بیرونی آنها کم شود، این بچه حتی در زمان تماشای کارتون نیز باید دیدی منتقدانه، پرسشگرانه و تحلیلی داشته باشد، بچه‌های ما انسان‌هایی هستند در مقیاس‌های کوچک و قدرت پردازشگری و عقلانیت را در مقیاس خودشان را دارند.

جهت مطالعه کل مطلب بارکد را اسکن کنید

* گفتگو با خانم دکتر اسحاقی

(مدرس دانشگاه فرهنگیان، دبیر «کارگروه رصد و شناسایی قرارگاه جمعیتی جبهه فرهنگی انقلاب» استان اصفهان و از پژوهشگران و فعالین میدانی حوزه جوانی جمعیت)

سوال: دغدغه های ذهنی والدین و قالب فکری زوجین چگونه فرزندآوری را تحت شعاع قرار می دهد؟

«گفت و گو را با پرسش خوبی آغاز کردید؛ «دغدغه های والد محور» یکی از مهمترین موضوعاتی است که در حیطه تاثیرات فردی مطرح می شود و شامل نگرانی هایی است که بطور مستقیم والدین را تحت تاثیر قرار می دهد. این نگرانی ها شامل احساس ناامنی شغلی به واسطه افزایش تورم، تعدیل نیروی کار، ناامنی اقتصادی، اختلاف سطح طبقاتی اقتصادی و اجتماعی شدید، رواج فخر فروشی قشر مرفه در شبکه های مجازی که توقع افراد از زندگی را به طرز نامعقولی بالا می برد و اجازه لذت از داشته ها را از افراد می گیرد، کمال گرایی و مسوولیت پذیری افراطی، اختلافات بین زوجین، بی اعتمادی به یکدیگر که منجر به احساس ناامنی در حفظ ارکان خانواده می شود، نگرانی از نحوه تربیت فرزندان با توجه به شرایط نامناسب اجتماعی و ظهور انواع ناهنجاری ها و بزهکاری ها از عوامل موثر در این حوزه است.

سوال: با پایش مجموعه روایت ها و واگویی هایی که درباره فرزندآوری شنیده اید؛ به نظر شما کدام دغدغه ها نوظهور و مختص پدر و مادرهای امروزی است؟

«فکر می کنم ترویج فرهنگ «کمال گرایی» در تربیت فرزندان دغدغه جدید و تازه ای است که پیش از این وجود نداشته است. در این تفکر برای فرزند دار شدن باید همه شرایط زندگی از جمله وضعیت روحی و جسمی زوجین و موقعیت اجتماعی، اقتصادی و آموزشی خانواده در سطح خوب فراهم باشد تا بتوان به فرزند دار شدن فکر کرد. از طرفی بیشتر زوجین هم حتی در صورت برقراری این شرایط به یک فرزند اکتفا

می کنند تا فرصت و شرایط کافی برای او فراهم باشد. زوجین اما از این نکته غافل اند که رشد طبیعی و صحیح کودک زمانی اتفاق می افتد که او به عنوان یک موجود اجتماعی، بیشترین فرصت برای تعامل و ارتباط گیری با همسالان داشته باشد. موضوع دیگر اینکه واقعیت های تاریخ بشری نشانگر آن است که موفقیت، شادی و خوشبختی انسان ها در گرو زندگی در محیط های کامل مرفه نیست، زندگی بیشتر مخترعان، دانشمندان و افراد برجسته، گواه بر این است که تربیت و رشد کودکان صرفاً منوط به این عوامل نیست و اگر اولیا یک محیط شاد و طبیعی برای رشد فرزندان فراهم آورند آنها امکان موفقیت و کشف استعداد های بیشتری خواهند داشت.

سوال: «نگرانی در باره نیازهای فرزند و ابهام برای آینده او» نیز یکی از گره های ذهنی است که به عنوان یکی از دلایل بی میلی به فرزندآوری بیان می شود. نتیجه بررسی های شما در این مورد چیست؟

«یکی از دیگر روایت های مهم که در بحث جمعیت حائز اهمیت و توجه فراوان است، عدم اطمینان زوجین از آینده فرزندان است که ریشه در همان مقوله «کمال گرایی» دارد، اگرچه برخی شرایط اقتصادی و سیاسی نیز در این نگرانی ها بی تاثیر نیستند. اینکه انسان باید به فکر آینده باشد درست است اما قدر امروز را خوب دانستن و شناخت استعدادها و شکوفایی آن ها مهمتر از نگرانی برای آینده است. بحث آموزش فرزندان نیز از دیگر دغدغه های والد محور است. تبعیض های فاحش آموزشی و تحصیلی از جمله گره های ذهنی قوی و بسیار تاثیرگذار در حوزه جمعیت است که به اذعان بسیاری از زوجین به تنهایی می تواند آن ها را از فکر بچه دار شدن بیرون بیاورد! شلوغی کلاس ها و مدارس که منجر به پایین آمدن سطح آموزش ها و کم توجهی به ابعاد تربیتی و اخلاقی مدارس دولتی می شود از یک سو و هزینه های سرسام آور سرویس های رفت و برگشت، شهریه مدارس غیرانتفاعی و شرایط گزینش و پذیرش آن ها از سوی دیگر، دلایلی است که به شدت بر مقوله فرزندآوری اثر می گذارد.

یادداشت

انسان به صورت فطری کمال طلب است. او به دنبال آن است که همه ی خوبی ها را در بالاترین سطح داشته باشد. کفایت بداند چیزی وجود دارد که جزء دارایی هایش نیست؛ اگر دستیابی به آن را محال نپارند، حتماً تلاش می کند که بدان دست یابد. خدای متعال او را اینگونه آفریده تا توحیدی شود. تمام ارزش ها و کمالات در بالاترین سطح می شود خدا! ذات اقدس اله است که همه ی حسن ها را به صورت حداکثری داراست. انسان، خداجو و خداطلب است؛ اما برخی انسان ها مصداق کمال مطلق را اشتباه می گیرند.

تنها راه صحیح دستیابی به کمال مطلق و پاسخ به مطالبه ی فطری انسان، خداست. راه های دیگر، بیراهه ای بیش نیست. کسانی که اینگونه القاء می کنند که در این دنیای فانی می توان به کمال مطلق رسید، دروغگویی بیش نیستند. دنیای مادی سکوی پرتاب انسان به آخرت است؛ نمی تواند کمال طلبی انسان ارضاء کند.

بنابراین باید بدانیم هر چند کمال طلبی ارزشمند است و عرصه های مختلف زندگی (تحصیل، اشتغال، ازدواج، فرزندپروری و ...) انسان به دنبال بهترین آن است؛ اما فراموش نکنیم که **بنا نیست در این دنیا آن کمال اتم به دست آید.** قرآن تصریح دارد که انسان با حرکتی سخت به سوی خدای متعال حرکت می کند: «يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ»؛ همچنین فرمود که ما انسان را در رنج آفریدیم: «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ». فلذا انسان در زندگی خود نباید در کمال طلبی به افراط بیفتد؛ چه در انتخاب همسر؛ چه انتخاب شغل، چه تربیت فرزند و ... آن کمال مطلق که در همه چیز در اوج است، تنها در بهشت و رضوان الهی رقم می خورد. در روایت آمده است: «الْجَنَّةُ مَخْضُوفَةٌ بِالْمَكَارِهِ»؛ یعنی بهشت در سختی ها و ناگواری ها پیچیده شده است.

فلذا نباید به گونه ای تقلا کنیم که بخواهیم به سقف هر چیز برسیم. اینگونه حتی نمی توان به حد وسط هم رسید. **آیا کسی که به دنبال همسری بی نقص و ایده آل است، می تواند ازدواج کند؟** اگر ازدواج کند، احساس خوشبختی خواهد داشت؟ آن پدر یا مادری که می خواهد فرزندش در همه چیز بهترین باشد و از تمام هم دوره ای های خود در مدرسه جلو بیفتد، می تواند فرزند خوبی تربیت کند؟ یا با فشارهای بی اساس، این امانت الهی را ضایع می کند؟

سینما و تلویزیون دچار ضعف است به شکلی که به دلیل تک بعدی نگری، جامعه مخاطب خود را کاهش داده و از سویی برای همان مخاطب باقیمانده نیز برنامه های بایسته و کافی ندارد. برنامه های تلویزیون و سینما پر از نمایش خانواده هایی است که از نظر سطح رفاه، اندیشه، رفتار و عاطفه تناسبی با واقعیت های جامعه ندارد. این کمبود باعث شده خانواده های اصیلی هم که فرهنگ های نیکوی گذشتگان را همچنان حفظ می کنند، آرام آرام تحت تاثیر رسانه و فشار اجتماعی، احساس تحقیر کرده و گمان کنند پیشرفت و ترقی یعنی فاصله گرفتن از سبک زندگی فعلی و روی آوردن به آنچه در فیلم ها و نمایش های خانگی دیده می شود. فرزندآوری هم تا حد بسیار زیادی تحت تاثیر همین القائات رسانه ای و تبلیغات قرار گرفته است.

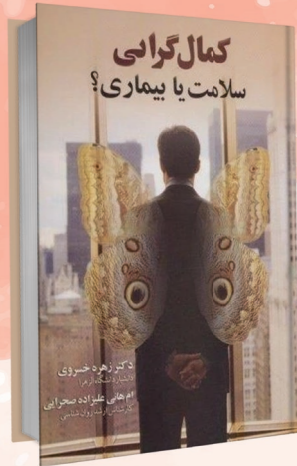
سؤال: پس می توانیم بگوییم در کنار انباشت گره های ذهنی و باورهای فردی حالا با یک هیاهوی رسانه ای نیز مواجه هستیم که حتی می تواند به همه تصورات فردی درباره امتناع از فرزندآوری نیز دامن بزند؟

«بله؛ همینطور است. از جمله شیطنت های رسانه ای موثر بر تشدید بحران جمعیت، رواج این دیدگاه است که هر ازدواج الزاماً نباید منجر به فرزندآوری شود. تبلیغات با تقویت مشخصه کمال گرایی در جوانان، ازدواج را که یک امر طبیعی، مبارک و ضروری و مایه شور و هیجان در زندگی است را به مثابه یک ماموریت دشوار و بسیار حساس جلوه می دهند که برای رویارویی و تجربه آن باید آمادگی و امکانات بسیار خاص داشت. اکنون رسانه ها اینطور القا می کنند که برای ازدواج هیچ کم و کسری قابل پذیرش نیست و متأسفانه در برابر این هجمه، رسانه های اجتماعی رسمی داخلی به ویژه

• معرفی کتاب

کمال گرایی؛ سلامت یا بیماری

نوشته خانم دکتر زهره خسروی

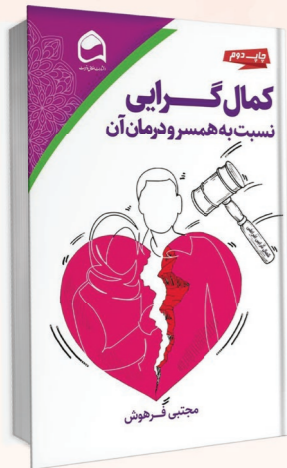

درباره کتاب: کمال به حالت مطلوبی اطلاق می شود که از وضع موجود فاصله دارد، حال با توجه به میزان این فاصله و این که چه مرجعی، حالت مطلوب را مشخص می کند، کمال گرایی گونه های مختلفی می یابد که برخی از آنها سالم و برخی دیگر بیمارگونه تلقی می شود. شکل های سالم کمال گرایی، هنگامی آشکار می گردد که با توجه به عنصر فاصله، ارتباطی فعال میان وضع موجود و وضع مطلوب برقرار شود. در خصوص عنصر مرجع تعیین کننده کمال نیز، زمانی کمال گرایی سالم خواهد بود که فرد و دیگران،

به صورت تعاملی در تعیین امر مطلوب مشارکت ورزند. نگارنده در کتاب حاضر کمال گرایی مثبت و منفی یا سلامت و بیماری را بررسی و مباحثی چون تعریف های موجود از کمال گرایی و نظریه ها، سبب شناسی، ابزارهای فهم و درمان های کمال گرایی را مطرح کرده است.

کمال گرایی نسبت به همسر و درمان آن

نوشته حجت الاسلام مجتبی فرهوش

درباره کتاب: کتاب کمال گرایی نسبت به همسر و درمان آن اثر مجتبی فرهوش از انتشارات اخلاق و تربیت منتشر شده است. از عواملی که رضایت زناشویی را کاهش می دهد، کمال گرایی نسبت به همسر است.

کمال گرایی با انتظارات بالا، قوانین انعطاف ناپذیر، منفی نگری و سرزنش همسر همراه است. سازه کمال گرایی نسبت به همسر شامل سه مؤلفه اصلی و یازده ریزمؤلفه است که عبارتند از: خودمحوری (انتظارات بالا از همسر، سلطه جویی نسبت به همسر،

عدم تمایز یافتگی از همسر)، عدم انعطاف پذیری (ناتوانی در بخشش، عدم توجه به افکار و احساسات همسر، مشکل با خانواده همسر)، منفی نگری نسبت به همسر (تحریف های شناختی نسبت به همسر، حساسیت عاطفی و زودرنجی، حساسیت افراطی به جزئیات، مشکلات کاری و اجتماعی). بسیاری از آموزه های اسلامی موجب ایجاد نگرش مثبت و انعطاف نسبت به همسر می شوند. بر این اساس بسته تعدیل کمال گرایی نسبت به همسر با بر اساس آموزه های اسلامی ارائه شده است.

شعر

«زیر یک سقف»

بدون درد، دنیامان تماشایی نخواهد شد
کسی جز ما حریف داغ تنهایی نخواهد شد
تمام لحظه های سخت باید پیش هم باشیم
وگرنه زندگیمان غرق زیبایی نخواهد شد
عجب کابوس تلخی می شود دنیای بی لبخند
بدون عشق، هرگز خانه رویایی نخواهد شد
تو اقیانوس آرام منی در ساحل امنیت
یقین دارم که چشمم خیس و دریایی نخواهد شد
بدون نور ایمان و گذشت و صبر، بی تردید
شکوه لحظه های ما تماشایی نخواهد شد
کنارم بوده ای، هستی و خواهی ماند، می دانم
که این دل، این دل دیوانه هرجایی نخواهد شد!
نصیب کودکان ما، در این آرامش مطلق
به جز موسیقی آرام لالایی نخواهد شد
من و تو صادقانه «زیر یک سقف» یم و می دانیم
که راهی غیر از این منجر به شیدایی نخواهد شد
همیشه با بدی هایم مدارا کردی و قلبت
بدون شک، پشیمان از شکیبایی نخواهد شد

* شاعر: نعیمه وافی

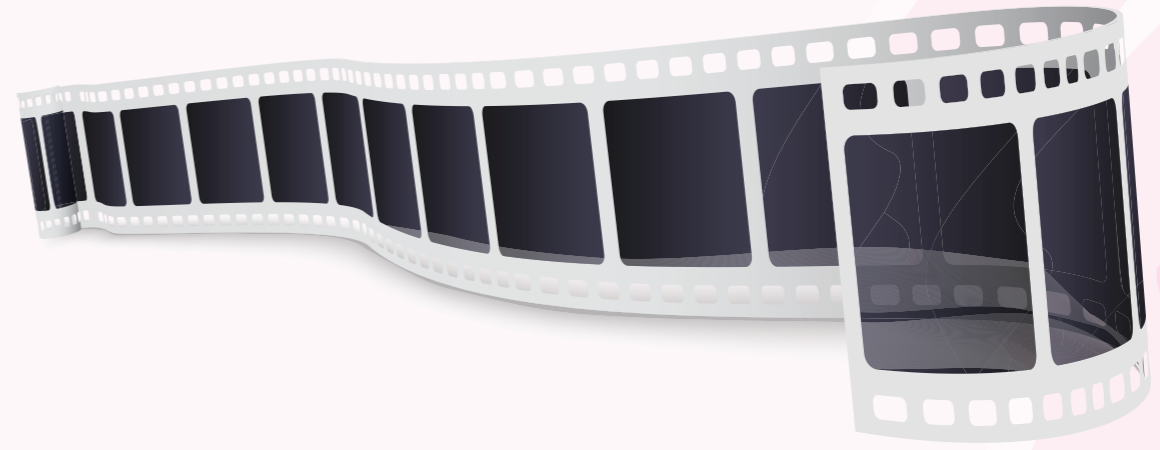
روایت

پیامبر رحمت (ص)

هرگاه کسی به خواستگاری نزد شما آمد
و پنداری و امانت داری او را پسندیدید،
به او دختر دهید؛ که اگر این کار را نکنید
در روی زمین تهکاری و فساد بزرگ پدید خواهد آمد.

* تفصیل وسائل الشیعة إلى تحصیل مسائل الشریعة ، جلد ۲۰ ، صفحه ۷۷

کلیپ ها

» بارکد را اسکن کنید

* کمال گرایی افراطی و وسواس در انتخاب همسر

» بارکد را اسکن کنید

* مادران کمال گرا به فرزندان خود خیانت می کنند

» بارکد را اسکن کنید

* اثر منفی کمال گرایی در انتخاب همسر
بر وفاداری و تعهد

کوهرشناس

همین قدر که مرد احساس می‌کند که ازدواج باید بکند، برود سراغ يك زنی که دارای عفاف و نجابت هم باشد، زن هم همسری مردی را قبول کند که دارای عفاف و نجابت باشد، کافی است. دنبال زیبایی، شغل، اصل و نسب، اعتبار اجتماعی، پول، ابداء در اسلام این چیزها مورد نظر نیست، بلکه ممنوع هم هست.

رهبرانقلاب
۶۲/۱۲/۱۹

اسلام اینها را قبول ندارد

بعضی خیال می‌کنند باید دخترشان را احتمالاً بدهند به يك کسی که هم شأن خودشان باشد. می‌پرسیم آقا، هم شأن یعنی چه؟ می‌گوید اگر پسر ما مثلاً لیسانس گرفته، این دختر هم لااقل دیپلم گرفته باشد! چه مانعی دارد يك خانم دکتر باسواد تحصیل کرده، زن يك جوان حزب‌اللهی شش کلاس درس خوانده بشود؟ چرا نتوانند با هم زندگی کنند؟ اسلام اینها را قبول ندارد و ارزش‌های معنوی را قبول دارد.

رهبرانقلاب
۶۲/۱۲/۱۹

